

چگونگی استفاده از ظرفیت‌های اقتصادی نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی با احداث حوضچه‌های پرورش آبزیان (مطالعه موردی: پایگاه دریایی شهدای تکاور خرمشهر)

رضا روشنی^{۱*}

حامد زارعی^۲

نوع مقاله: پژوهشی

چکیده

نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران دارای ظرفیت‌های بسیار ارزشمندی نظیر زمین، آب، تجهیزات و نیروی انسانی بوده که در صورت توجه به این ظرفیت‌ها نتایج مطلوبی نصیب مجموعه نیرو خواهد شد. از این رو تحقیق حاضر با هدف تبیین چگونگی بهره‌برداری از ظرفیت‌های اقتصادی موجود با احداث حوضچه‌های پرورش آبزیان در اراضی پایگاه دریایی خرمشهر انجام شده است. روش این تحقیق توصیفی با رویکرد آمیخته و جامعه مورد مطالعه به تعداد ۱۲۵ نفر و تعداد ۶۸ نفر به‌عنوان حجم نمونه انجام شده است. نتایج حاصله گویای این است که مهم‌ترین منبع جهت به‌کارگیری و تأمین نیروی انسانی " استفاده از کارکنان بازنشسته با مهارت و تخصص (شیلات) با ضریب تغییرات ۰,۱۸۳ (زیاد و خیلی زیاد)، میانگین ۴/۳۲ و اولویت اول " می‌باشند. از دیدگاه جامعه‌ی نمونه مهم‌ترین منبع جهت تأمین تجهیزات و تأسیسات " خرید و استفاده از تجهیزات به‌روز و نوین با ضریب تغییرات ۰,۱۱۴ (زیاد و خیلی زیاد)، میانگین ۴/۵۹ و اولویت اول " و در پایان نیز مهم‌ترین منبع جهت تأمین اعتبار و سرمایه " تأسیس و ایجاد شرکت تعاونی با عضویت کارکنان داوطلب جهت تأمین منابع مالی مورد نیاز با ضریب تغییرات ۰,۱۳۹ (زیاد و خیلی زیاد)، میانگین ۴/۵۶ و اولویت اول " می‌باشند.

واژه‌های کلیدی:

ظرفیت‌های اقتصادی، احداث حوضچه‌های پرورش آبزیان، نیروی انسانی، اعتبارات، تجهیزات و تأسیسات.

۱. استادیار و عضو هیئت علمی دانشگاه فرماندهی و ستاد آجا، تهران، ایران.

۲. کارشناس ارشد مدیریت دفاعی، دانشگاه فرماندهی و ستاد آجا، تهران، ایران.

* نویسنده مسئول: R.Roshani@casu.ac.ir

مقدمه

دریا منبعی سرشار از مواهب الهی است که بهره‌مندی از منافع آن مستلزم برنامه‌ریزی دقیق، عزم ملی و همه‌جانبه‌ی دستگاه‌ها و نهادهای مرتبط با آن خواهد بود. منبعی گران‌بها برای انسان‌ها که می‌تواند نقش عظیمی در تأمین سلامتی انسان و تغذیه‌ی خوب و مطلوب آن داشته باشد. وجود منابع عظیم آبزیان دریایی از دیرباز مورد توجه بشر بوده و به موازات پیشرفت صنعت و فن‌آوری، هر روز بر ابعاد آن افزوده شده است، اما افزایش جمعیت جهان، محدود بودن منابع دریایی و به سقف رسیدن صید از این منابع در ایران و جهان موجب شده تا بهره‌برداری از فعالیت‌های آبزی‌پروری مورد توجه بیشتری واقع شود. حال آنکه، جمهوری اسلامی ایران با داشتن ۲۷۰۰ کیلومتر مرز آبی در شمال و جنوب کشور، علاوه بر ظرفیت آب‌های داخلی به صورت بالقوه دارای امکانات و منابع غنی در زمینه‌ی امور شیلاتی بوده که این منابع عظیم به کشور این امکان را می‌دهد که با سرمایه‌گذاری لازم برای بهره‌برداری از ذخایر آبزیان، در تأمین بخشی از پروتئین مورد نیاز جامعه اقدام نماید (اسماعیلی نیا و عادل، ۱۳۹۱).

خداوند متعال اهمیت و ضرورت استفاده از نعمت‌های متعدد را به صورت مکرر برای بشریت متذکر شده و ضمن معرفی سه نعمت مطرح شده به استفاده حداکثری از نعمات مذکور تأکید می‌نماید که به یک نمونه از این آیات اشاره می‌شود:

«و اوست کسی که دریا را مستخر گردانید تا از آن گوشت تازه بخورید و پیرایه‌ای که آن را می‌پوشید از آن بیرون آورید و کشتی‌ها را در آن، شکافنده [آب] می‌بینی و تا از فضل او بجویید و باشد که شما شکر گزارید» (قرآن کریم، سوره نحل، آیه ۱۴).

شیلات و آبزی‌پروری نه تنها منبع اصلی "سلامت" بلکه منبع "ثروت" ملت‌ها می‌باشد (دادگر و همکاران، ۱۳۹۳). در حال حاضر پرورش آبزیان دریایی در جهان رو به گسترش بوده و در کنار محصولات کشاورزی و دامپروری، بخش اعظمی از نیازمندی مواد غذایی کشورهای جهان از طریق محصولات غذایی دریایی تأمین می‌گردد.

به‌طور کلی پرورش ماهی با هدف تولید اقتصادی، اغلب در یکی از چهار نوع محیط پرورشی شامل استخرهای خاکی، کانال‌های سیمانی، مخازن و قفس‌ها صورت می‌پذیرد. در حال حاضر بیش از ۶۲ کشور در زمینه‌ی پرورش آبزیان در قفس مشغول فعالیت هستند. برابر اعلام فائو حدود ۹۷/۲ درصد از تولید ماهی پرورشی جهان در سال ۲۰۱۲ به پانزده کشور تولیدکننده اصلی اختصاص داشته است (فائو، ۲۰۱۲).

امروزه کشوری را نمی‌توان یافت که دغدغه توسعه و اقتصاد نداشته باشد و گویی ضرورت توسعه اقتصادی بدیهی فرض می‌شود، لذا از آنجایی که ارتش جمهوری اسلامی ایران علاوه بر تجهیزات

مناسب از ظرفیت‌های قابل توجهی مانند زمین مناسب و نیروی انسانی وظیفه با تحصيلات مرتبط با حوزه شیلات نیز برخوردار بوده و می‌تواند با همکاری و همفکری کارشناسان سازمان شیلات، علاوه بر کسب منافع مناسب در کنار اقتصاد دیگر بخش‌ها نظیر کشاورزی، صنعتی و خدماتی به خروج اقتصاد کشور از اقتصاد تک‌محصولی نفت کمک و در پیشبرد اهداف توسعه‌ی اقتصادی کشور نقش بسزایی ایفا نماید.

موارد ذکر شده بالا بیش از پیش بر اهمیت توجه و استفاده بهینه از ظرفیت‌های موجود در پایگاه دریایی شهدای تکاور خرمشهر جهت احداث حوضچه‌های خاکی پرورش آبزیان دریایی می‌افزاید. این پایگاه با داشتن نیروی انسانی باتجربه و توانمند و با داشتن ظرفیت‌های فراوان مانند زمین و هم‌جواری با آب رودخانه خروشان اروند و با استفاده از تجهیزات و ماشین‌آلات مهندسی رزمی در نیروی دریایی، می‌تواند در افزایش توان اقتصادی نادجا مؤثر واقع شود. ظرفیتی که تاکنون مغفول مانده و به صورت بهینه مورد استفاده قرار نگرفته است. حال در این پژوهش محقق به دنبال تبیین چگونگی بهره‌برداری از ظرفیت‌های اقتصادی نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران با تأکید بر اقتصاد دریاپایه در پایگاه دریایی شهدای تکاور خرمشهر بوده و به دنبال پاسخگویی به این پرسش است که بهره‌برداری از ظرفیت‌های اقتصادی نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران با تأکید بر اقتصاد دریاپایه در پایگاه دریایی شهدای تکاور خرمشهر چگونه باید باشد؟

در سند ۲۰ ساله چشم‌انداز جمهوری اسلامی ایران در افق سال ۱۴۰۴ هجری شمسی، از ایران به‌عنوان کشوری توسعه‌یافته با جایگاه اول اقتصادی، علمی و فن‌آوری در منطقه آسیای جنوب غربی (شامل آسیای میانه، قفقاز و خاورمیانه و کشورهای همسایه) نام برده شده است (سند نهایی چشم‌انداز بیست ساله (۱۴۰۴) جمهوری اسلامی ایران).

بدون شک کسب رشد اقتصادی مناسب از مهم‌ترین دغدغه‌های عصر حاضر است، رشد و توسعه اقتصادی تنها مورد توجه جمهوری اسلامی ایران نبوده و امروزه تمام کشورهای منطقه به نوعی رشد و توسعه‌ی اقتصادی را هدف اصلی و عمده‌ی خود قرار داده‌اند؛ لذا به منظور دستیابی به هدف تعیین شده در سند چشم‌انداز جمهوری اسلامی می‌بایست طبق تأکید مقام رهبری (مدظله‌العالی) به استفاده حداکثری از منابع داخلی و استفاده بهینه از ظرفیت‌های علمی، صنعتی، کشاورزی و تخصص نیروی انسانی به منظور خودکفایی و کاهش آسیب‌پذیری اقتصاد داخلی در مقابل تحریم‌های ظالمانه کشورهای غربی، پرداخته شود؛ بنابراین اهمیت استفاده از ظرفیت و پتانسیل موجود در پایگاه دریایی خرمشهر با ایجاد حوضچه‌های پرورش آبزیان بیش‌ازپیش نمایان

شده و انجام موفقیت‌آمیز این تحقیق علاوه بر افزایش توان اقتصادی نداجا، فواید زیر را نیز به دنبال خواهد داشت:

۱) محقق شدن تدابیر و رهنمودهای فرماندهی معظم کل قوا در حوزه اقتصاد مقاومتی در نیروهای مسلح.

۲) بالا بردن توان اقتصادی نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران.

۳) کسب درآمد ارزی به‌وسیله صادرات محصولات دریایی.

۴) اشتغال‌زایی و کمک در راستای توسعه‌ی مناطق محروم سواحل مرزی.

۵) تأمین امنیت غذایی جامعه و امکان توسعه صادرات محصولات غیرنفتی.

۶) جلوگیری از قاچاق آبزیان صیدشده صیادان بومی و ضربه به اقتصاد کشور.

۷) تأمین بخشی از پروتئین جیره غذایی مورد نیاز جامعه از جمله نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران و جلوگیری از خروج ارز نفتی برای واردات گوشت قرمز یا گوشت مرغ.

پژوهش حاضر با بررسی چگونگی بهره‌برداری از ظرفیت‌های اقتصادی نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران با استفاده از امکانات موجود در این نیرو، جهت احداث حوضچه‌های پرورش آبزیان و همچنین احداث کارخانه فرآوری محصولات دریایی در اراضی پایگاه دریایی شهدای تکاور خرمشهر، از دیدگاه صاحب‌نظران این حوزه پرداخته است.

اگرچه پژوهش‌های متعددی در خصوص چگونگی استفاده از ظرفیت‌های اقتصادی در حوزه‌های مختلف در نقاط مختلف کشور انجام‌گرفته است، ولی تاکنون پژوهش مشابهی در خصوص بهره‌برداری از ظرفیت‌های اقتصادی موجود در نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران با تأکید بر اقتصاد دریاپایه، به‌صورت جزء انجام نگرفته و لذا این امر بیانگر ضرورت انجام پژوهشی تحت این عنوان می‌باشد.

با توجه به کاستی‌ها و مشکلاتی که ما در حوزه‌هایی همچون مدیریت مصرف، بهره‌برداری بهینه از ظرفیت‌های اقتصادی و پتانسیل‌های موجود در نیروهای مسلح روبرو می‌باشیم، اگر امروز به فکر چاره‌جویی برای رفع این موانع نباشیم، از نظر اقتصادی با چالش‌های متعددی به شرح ذیل مواجه خواهیم شد.

۱- کاهش ارزش دارایی‌ها و ظرفیت‌های اقتصادی موجود در نیروهای مسلح.

۲- استهلاک و فرسایش و تضعیف روحیه در بخش نیروی انسانی.

۳- ناتوانی در تأمین هزینه‌های جاری سازمانی و همچنین کمک به معیشت کارکنان.

۴- افزایش قاچاق بخشی از آبزیان صیدشده صیادان بومی توسط دلالان و ضربه به اقتصاد کشور.

۵- خروج بی‌رویه ارز از کشور به‌منظور تأمین و واردات بخشی از پروتئین مورد نیاز کشور.

مبانی نظری و پیشینه‌های پژوهش

مفاهیم و اصطلاحات

اقتصاد مقاومتی: جامع‌ترین و کامل‌ترین تعریف از اقتصاد مقاومتی را رهبر فرزانه انقلاب اسلامی ایران ارائه داده‌اند. ایشان در تاریخ ۱۳۹۱/۵/۱۶ و در دیدار با دانشجویان فرمودند: "اقتصاد مقاومتی یعنی آن اقتصادی که در شرایط فشار، در شرایط تحریم، در شرایط دشمنی‌ها و خصومت‌های شدید می‌تواند تعیین‌کننده‌ی رشد و شکوفایی کشور باشد (پایگاه اطلاع رسانی مقام معظم رهبری، ۱۳۹۱).

اقتصاد: در ادبیات از علم اقتصاد به‌عنوان علم اداره منابع کمیاب و تخصیص بهینه آن‌ها در تولید و مصرف یاد می‌شود. از نظر رایبیز^۲ (۱۹۹۲) اقتصاد دانشی است که رفتار انسان را در رابطه با اهداف و منابع کمیابی که قابلیت استفاده‌های دیگری نیز دارند، مطالعه می‌کند.

شیلات: شرکتی که به صید و پرورش و فروش ماهی و فرآورده‌های مربوط به آن می‌پردازد (فرهنگ لغت معین، ۱۳۸۶).

آبزیان پرورشی: به موجودات گیاهی و جانوری گفته می‌شود که در تمامی منابع آبی داخلی اعم از طبیعی و مصنوعی، ساحلی و دریا پرورش داده می‌شوند (سازمان شیلات ایران، ۱۳۹۶).

آبزیان: به کلیه موجودات زنده اعم از جانوری و گیاهی آب‌های شیرین، شور و لب‌شور دریا و یا موجوداتی که مراحل از چرخه‌ی زندگی (شامل کلیه مراحل رشد و نمو تخم، لارو، نوزادی و ...) و یا مدت زیادی از عمر خود را در آب طی می‌کنند، آبزیان یا موجودات آبی می‌گویند (سازمان شیلات ایران، ۱۳۹۶).

صید: صید یا آبزیان صیدشده به آبزیانی گفته می‌شود که با استفاده از روش‌های مختلف صیادی برداشت می‌شوند (سازمان شیلات ایران، ۱۳۹۶).

مزارع پرورش آبزیان: به مجموعه‌ای از استخرها، کانال‌های آب، خروجی زهکشی و تأسیسات مرتبط نظیر انبار، نگهداری، سرایداری و مدیریت گفته می‌شود که باهدف آبی‌پروری به وجود آمده است (سازمان شیلات ایران، ۱۳۹۶).

مراکز تکثیر آبزیان: شامل مکان‌هایی است که در آن تمام یا بخشی از فعالیت‌های مربوط به نگهداری ماهیان مولد، تولید مثل و یا اصلاح نژاد آبزیان با رعایت مواردی مانند تغذیه و مسائل بهداشتی انجام می‌شود. ضمناً مکان‌هایی که در آن تمام یا بخشی از فعالیت نگهداری تخم‌های لقاح یافته تا تولید لارو و بچه ماهی انجام می‌شود نیز جزو مراکز تکثیر آبزیان محسوب می‌شوند

1- Economy

2- Robbins

(سازمان شیلات ایران، ۱۳۹۶).

آمار مصرف سرانه آبزیان: آماري است که بر اساس فرمول استاندارد شده سازمان خواروبار جهاني^۱ محاسبه می‌شود. بر اساس این فرمول مصرف سرانه آبزیان در هر سال از تقسیم سهم مصرف انسانی آبزیان بر جمعیت آن سال محاسبه می‌شود (سازمان شیلات ایران، ۱۳۹۶).

نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران: یکی از قوای چهارگانه ارتش جمهوری اسلامی ایران می‌باشد که مسئولیت حفاظت از آب‌های جمهوری اسلامی ایران را بر عهده دارد (آیین‌نامه نگارش های ارتشی، ۱۳۹۵).

اقتصاد دریامحور: شناسایی کارکردهای اقتصادی دریا از قبیل حمل‌ونقل، تولید انرژی، استخراج مواد معدنی و طبیعی، تأمین غذا، توسعه صنعت، گردشگری، دریادمانی، قدرت نظامی و سیاسی، ارتقای کیفیت زیست‌محیطی و ... (اعظمی و همکاران، ۱۳۹۵: ۳۴-۱۹).

پیشینه‌های پژوهش

با بررسی‌هایی که در منابع قابل دسترسی نیروی دریایی راهبردی انجام پذیرفت و نیز با بررسی منابع موجود در کتابخانه دافوس آجا، در ارتباط با این موضوع به صورت مستقیم مقاله و منابعی یافت نشد، اما تحقیقات و مقالاتی که به نوعی با این تحقیق مرتبط بودند، شناسایی و به شرح جداول زیر معرفی می‌گردند (جدول ۱).

جدول (۱) پیشینه پژوهش

تشریح نتایج پژوهش	نویسندگان/سال/روش
این تحقیق با هدف تبیین چگونگی افزایش توان اقتصادی نداجا با بهره‌برداری از ظرفیت اقتصادی پایگاه دریایی سیرجان بوده است. نتایج نهایی مبین این مطلب است که استفاده از ظرفیت‌های دامپروری مستلزم رعایت مواردی چون اجرای طرح‌های مطالعاتی و علمی در زمینه‌های دامپروری، پرورش دام و طیور و آبزیان، به‌کارگیری اصول علمی و حرکت از حالت سنتی به مدرن، بازاریابی و تأمین نیازمندی‌های سایر سازمان‌ها و به‌کارگیری کارشناسان خیره در زمینه‌های دامپروری و کارکنان وظیفه تحصیل کرده در زمینه دامپروری در جهاد خودکفایی است که این مسائل و نکات مستلزم شناخت کافی از شرایط و چگونگی اجرای این‌گونه طرح‌های اقتصادی و چالش‌های پیش روی است و نتایج حاصل از تحلیل نظرات مصاحبه‌شوندگان و مطالعه منابع و اسناد و مدارک نیز بر این مطلب صحت گذارده و مؤید فرضیه پژوهش «احتمالاً اقدام در تغییرات مدیریتی نوسازی و زیرساخت‌ها با توسعه و افزایش تولیدات دامپروری پایگاه دریایی سیرجان در سطح استانداردهای منطقه‌ای موجب افزایش توان اقتصادی نداجا می‌شود» بوده است.	ناخدایکم آماذ احمد شیبانی‌راد (۱۳۹۲) روش توصیفی
هدف اصلی این مقاله ارزیابی امکان پرورش ماهی سی‌باس آسیایی در استخرهای خاکی پرورش ماهی احداث‌شده در روستای چوئیده شهرستان آبادان، با توجه به رشد سریع و توانایی سازگار شدن در شرایط محیطی مختلف و همچنین داشتن تقاضا در بازارهای	اوحی‌فرد، حسینی، محمدی دوست، و سعدونی (۱۳۹۳) روش توصیفی

¹ Food and Agricultural Organization (F.A.O)

تشریح نتایج پژوهش	نویسندگان/سال/روش
<p>داخلی و خارجی، مورد بررسی قرار گرفته است. نتایج نهایی نشان داده که شاخص‌های رشد و بقا و ترکیب عضله ماهی سی‌باس آسیایی (وزن متوسط $20/70 \pm 0/36$ گرم) بررسی شد. آزمایش درون سه استخر خاکی نیم هکتاری در چوئیده آبادان با تراکم ذخیره‌سازی ۳۵۰۰ قطعه لارو انجام شد. غذادهی پنج بار در روز به صورت اشباع و به مدت ۱۳۵ روز صورت گرفت. دما و شوری به ترتیب $27/36$ درجه سانتی‌گراد و $18/66$ قسمت در هزار حفظ شد، در حالی که اکسیژن محلول به کمتر از $5/7$ قسمت در میلیون نرسید. در پایان دوره وزن نهایی $474/71 \pm 7/85$ گرم، ضریب تبدیل غذایی $0/98 \pm 0/02$، ضریب رشد ویژه $2/29 \pm 0/03$، نرخ بازده پروتئین $2/30 \pm 0/05$ درصد و بقا ۸۵ درصد حاصل شد. همچنین پروتئین و چربی عضله به ترتیب $21/98 \pm 0/06$ و $1/99 \pm 0/09$ درصد بود. نتایج نشان داد که سی‌باس آسیایی می‌تواند از گونه‌های ایده‌آل آبرزی پروری در استان خوزستان باشد.</p>	
<p>نتایج حاصل از این تحقیق نشان از رشد قابل توجه این گونه بوده که در $6/5$ ماه از وزن اولیه $41/46 + 0/05$ گرم به میانگین $712/49 + 1/10$ گرم در آبان ماه همان سال رسیدند همچنین در پایان مطالعه میانگین رشد روزانه برابر $3/44$، مقدار ضریب تبدیل غذا برابر $2/30$، مقدار ضریب چاقی برابر $1/06$ و میزان بازماندگی برابر $81/83$ درصد بود. در مجموع نتایج نشان‌دهنده قابلیت سازگاری ماهیان کپور دریایی در ماه‌های گرم سال در شرایط استان گلستان بوده و شرایط اقلیمی گرمسیری بودن در استان گلستان می‌تواند در بهبود روند رشد ماهیان کپور دریایی مؤثر باشد و این گونه از آبزبان را به عنوان یک گونه‌ی پرورشی جدید به استخرهای خاکی پرورش توأم با کپور ماهیان چینی معرفی کرد.</p>	<p>حق پناه، عبدالله، قره‌وی، بهروز و ابری یوسف (۱۳۹۶) روش توصیفی</p>
<p>نتایج حاصله از این تحقیق نشان داد که وجود زیرساخت‌های فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و تحقق تولید ملی بر بهره‌وری ملی تأثیرگذار می‌باشد و به‌طور کامل اتخاذ سیاست اقتصاد مقاومتی در بلندمدت و کوتاه‌مدت می‌تواند باعث افزایش بهره‌وری ملی گردد و در صورت اجرای اقتصاد مقاومتی، کشور از نظر آمادگی برخورد با شرایط سخت و دشوار را دارد و به همین دلیل در برابر تحریم و یا فشارهای بین‌المللی غافلگیر نمی‌شود.</p>	<p>فرهادی، فرهاد، موسوی، سید مسعود و همکاران (۱۳۹۶) روش توصیفی</p>

نمونه‌هایی از مصاحبه‌های انجام شده با خبرگان:

(۱) بکارگیری نیروی انسانی

با توجه به اهمیت به‌کارگیری نیروی انسانی علی‌الخصوص نیروی انسانی ماهر و خبیره در هر زمینه‌ای، لذا لازم است تا در خصوص پرورش آبزبان نیز از تخصص، تجربه و مهارت‌های نیروی انسانی مشغول به این کار (چه در بخش خصوصی و چه در بخش دولتی مانند شیلات) استفاده گردد. اگر این نیاز را بتوانیم از بین فرزندان کارکنان شاغل و بازنشسته نیروهای مسلح انتخاب کنیم بهتر بوده و این طرح‌ها نیز با استقبال همراه خواهند بود.

به‌کارگیری و استفاده از توان و تخصص کارکنان بازنشسته و نیز فرزندان کارکنان نیروی دریایی ارتش که دارای تجربه و تحصیلات مرتبط با این موضوع باشند، می‌تواند در اولویت قرار گیرد و با انجام مطالعات و برگزاری دوره و آموزش‌های لازم می‌توان تمامی انتظارات را برآورده نمود و ارقام چشمگیری از هزینه‌های پیش‌بینی شده کاسته شود. بدیهی است بهره‌گیری از کارشناسان و متخصصان سازمان شیلات و جهاد کشاورزی در اجرای صحیح و بهینه این طرح کاملاً مؤثر خواهد بود.

یکی از مؤلفه‌های مهم و تأثیرگذار هر سازمانی نیروی انسانی آن می‌باشد که ارتش جمهوری اسلامی ایران نیز از این قاعده مستثنی نمی‌باشد. ارتش با در اختیار داشتن کارکنان وظیفه متخصص و همچنین کارکنان بازنشسته و فرزندان آن‌ها می‌تواند از این ظرفیت عظیم به نحو مطلوب در راستای راه‌اندازی ظرفیت‌های اقتصادی اقدام و بهره‌برداری لازم را به عمل آورد که یکی از این ظرفیت‌ها در پایگاه دریایی شهدای تکاور خرمشهر، وجود اراضی در اختیار در مناطق دریایی و نزدیک به رودخانه‌ها می‌باشد که می‌تواند در احداث و راه‌اندازی استخرهای پرورش ماهی و میگو بسیار مناسب و مورد بهره‌برداری قرار گیرند.

(۲) بکارگیری تاسیسات و تجهیزات

استفاده از تجهیزات و تاسیسات موجود در پادگان نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران در خرمشهر باعث تسریع و کاهش هزینه‌ها خواهد شد ولی به شرطی که به توان رزمی این نیرو لطمه‌ای وارد نکند. ضمناً به منظور صرفه‌جویی بیشتر در هزینه‌های احداث حوضچه‌ها و تسریع در کار می‌توان به‌صورت مستقیم بهره‌برداری نمود. در غیر این صورت با عقد قرارداد با شرکت‌های تابعه و زیر مجموعه‌ی نیروی دریایی ارتش می‌توان اقدام نمود.

کاملاً روشن است که استفاده از ماشین‌آلات، تجهیزات و تاسیسات موجود باعث کاهش هزینه‌ها خواهد شد. بهر حال تجهیزاتی در اختیار نیروی دریایی قرار دارد و می‌توان با برنامه‌ریزی صحیح و به‌نحوی که در امور سازمانی این نیرو خللی ایجاد نگردد؛ می‌توان از این تجهیزات و ماشین‌آلات بیشترین استفاده را نمود و تاسیسات موجود نیز در صورت تأیید کارشناسان خبره و انجام تعمیرات و بازسازی‌های جزئی باعث عدم نیاز به ساخت‌وساز ابنیه جدید و در نتیجه کاهش هزینه‌های پیش‌بینی شده جهت احداث مزارع و حوضچه‌های پرورش آبزیان خواهد شد.

(۳) بکارگیری اعتبارات و منابع مالی

با توجه به اینکه احداث حوضچه‌های پرورش آبزیان سودآور و زود بازده بوده و در صورت راه‌اندازی در کوتاه‌مدت عواید حاصله از فروش محصول علاوه بر پوشش هزینه‌های جاری، هزینه‌های مربوط به تأسیسات این هزینه‌ها را نیز جبران خواهد نمود؛ لذا می‌توان با کسب مجوز اعتباراتی را به صورت امانی در این راه هزینه و پس از شروع بازدهی مجموعه نسبت به برگشت

این اعتبارات اقدام نمود. با تشکیل تعاونی و خرید این زمین که از جمله زمین‌های مازاد نیروی دریایی می‌باشد، توسط سرویس‌های حمل‌ونقل نیروی دریایی نیز می‌تواند مؤثر واقع شود و با واگذاری سهام به کارکنان شاغل و با استفاده از مبالغ دریافتی بابت واگذاری سهام به کارکنان می‌توان نسبت به خرید زمین و سایر هزینه‌های مربوط به تأسیس حوضچه‌های پرورش آبزیان اقدام و نتایج این کار نیز باعث استفاده کارکنان از سودآوری مجموعه مطابق با سهام خریداری‌شده و مجموعه‌ی سرویس‌های حمل‌ونقل نیروی دریایی از ۵۱ درصد سهام آن می‌باشد.

اهمیت اعتبارات در هر کاری بر کسی پوشیده نیست و اعتبار مورد نیاز برای طرح‌های اشتغال‌زایی و عواید را می‌توان از محل عواید داخلی نیرو و یا از محل جذب سرمایه‌های بخش خصوصی و یا با استفاده از وام‌های کم‌بهره بانک‌های دولتی تأمین نمود و اگر در مقوله‌ی خوداشتغالی و کمک به رفع محرومیت و اشتغال‌زایی وارد شویم می‌توان از وام‌های خوداشتغالی و واگذاری توسط دولت در مناطق مرزی و کمتر توسعه‌یافته نیز استفاده نمود.

مبانی نظری

نیروهای انسانی متخصص در حقیقت ستاره‌های پرفروغ و استعداد‌های هر کشورند. در محیط کار پویای فعلی، برای ایجاد و حفظ توان رقابتی، هر شرکت یا سازمان باید بتواند نیروهای متخصص را جذب و به مدیریت توانایی‌های ایشان بپردازد. استفاده از نیروهای متخصص امری مهم جهت رسیدن به اهدافی مانند رقابت در عرصه‌های جهانی، صرفه اقتصادی طرح‌ها، استفاده حداکثر از منابع ملی، ارزآوری بیشتر و ... می‌باشد. در این میان به‌کارگیری عناصر خلاقیت، نوآوری و کارآفرینی به‌عنوان ویژگی اصلی این نیروهای متخصص به ضرورتی اجتناب‌ناپذیر مبدل گردیده است، چرا که اگر نظام پیشنهادات در کشورها، سازمان‌ها و مراکز صنعتی از تفکر خلاق و نوآور استفاده نماید، دسترسی به اهداف و آرمان‌های مربوطه بسیار آسان‌تر خواهد گشت. در حقیقت برای قرار گرفتن در برابر محیط پرقاب‌ت و متغیر امروزی، شاید تنها راه باقی‌مانده برای سازمان‌ها و صنعت کشورها، به‌کارگیری نیروهای انسانی کارآمد و شایسته‌ای باشد که دارای تفکر خلاقانه و نوآورانه بوده و با به‌کارگیری این تفکر، زمینه‌ای برای ایجاد سازمان‌های نوآور کارآفرین و پاسخی به تغییرات شدید و پرشتاب محیطی فراهم نمایند (صانعی آرانی، محسن، ۱۳۸۹).

کیفیت نیروی انسانی، مهم‌ترین عامل مؤثر در بهبود بهره‌وری است. در واقع، خصوصیات کیفیت انسانی نوعی سرمایه است. زیرا این خصوصیات می‌تواند موجب بهره‌وری و تولید بیشتر و ایجاد درآمد و رفاه بیشتر گردد. (میلادی‌فر، مریم، ۱۳۹۴)

تکثیر و پرورش آبزیان خوراکی به منظور تولید و تأمین بخشی از پروتئین مورد نیاز و یا تولید انواع آبزیان زینتی و آکواریومی با ارزش در کشور، یکی از راه‌های نیل به خودکفایی اقتصادی و مصرف بهینه آب است. برای توسعه‌ی فعالیت‌های آبی‌پروری وجود محل پرورش از نظر کمیت و کیفیت آب و تأسیسات فنی و انتخاب گونه‌ی مناسب اهمیت دارد؛ بنابراین آماده‌سازی مناسب و اصولی محل پرورش (استخر - آکواریوم) و سپس تهیه آبی مناسب، انتقال و ماهی‌دار کردن محل پرورش از اقدامات مهم در راه‌اندازی محل پرورش آبزیان می‌باشد. به طوری که انجام صحیح هر کدام سبب حفظ سلامت ماهی‌ها در مدت پرورش، افزایش کمی و کیفی تولیدات و صرفه‌جویی در هزینه‌های نگهداری می‌شود. (خالقی و ربطی، ۱۳۹۸:۱)

با توجه به نوع فعالیت، طراحی استخرها انجام می‌گیرد و تأسیسات و تجهیزات مورد نیاز نیز بر اساس میزان تراکم ماهی و وضعیت کمی و کیفی آب طراحی و نصب می‌گردند. نظر به استفاده مجدد از آب بازیافتی، تجهیزات فیلتراسیون فیزیکی از جمله فیلترهای شنی، تجهیزات هوادهی و یا اکسیژن‌رسانی با محاسبه میزان تراکم ماهی قابل پیش‌بینی است. قابل ذکر است به نسبت کاهش میزان آب منبع و افزایش تراکم ماهی تدابیر مناسبی برای افزایش کیفیت آب باید به کار گرفته شود. (خالقی و ربطی، ۱۳۹۸:۲۸)

در آب‌های جنوبی کشور، از میان ۱۶ گونه میگوی شناخته‌شده دریایی، حداقل سه گونه پرورشی میگو، که در دیگر کشورها نیز پرورش داده می‌شوند، وجود دارد. این گونه‌ها عبارت‌اند از: میگوی سفید هندی، میگوی ببری سبز و میگوی موزی.

علاوه بر این گونه‌ها، گزارشاتی از وجود میگوی ببری سیاه یا مونودون نیز در آب‌های سواحل استان سیستان و بلوچستان در دست می‌باشد. لازم به ذکر است که گونه ببری سیاه مهم‌ترین میگوی پرورشی جهان محسوب می‌گردد. (غلام حسینی، بنفشه، ۱۳۸۵: ۳۰)

روش‌شناسی پژوهش

با توجه به اینکه موضوع این مقاله در خصوص چگونگی بهره‌برداری از ظرفیت‌های اقتصادی نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران می‌باشد، لذا این تحقیق در زمره‌ی تحقیقات کاربردی قرار داشته و به روش توصیفی انجام شده است.

تعدادی از فرماندهان و افسران ارشد رسته‌های مختلف در نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران به تعداد ۱۲۵ نفر به‌عنوان جامعه آماری این تحقیق می‌باشند و حجم نمونه از رابطه «کوکران» برابر با ۸۷ نفر می‌باشد. برای انتخاب نمونه از روش نمونه‌گیری طبقه‌بندی تصادفی با استفاده از روش نظری استفاده شده است.

به منظور گردآوری اطلاعات مورد نیاز از روش کتابخانه‌ای (کتب معتبر و اسناد و مدارک و اینترنت) و میدانی (مصاحبه، مشاهده و پرسشنامه) استفاده شده است. محقق برای تجزیه و تحلیل داده‌ها به صورت هم‌زمان و ترکیبی از روش‌های کمی و کیفی استفاده نموده تا با به‌کارگیری پرسشنامه، مصاحبه و بررسی اسناد و مدارک موجود به درک بهتری از پدیده‌ها دست یابد، لذا رویکرد پژوهشگر یک رویکرد آمیخته (کمی - کیفی) که با استفاده از طیف لیکرت شاخص‌های کیفی را ارزش‌گذاری نموده است.

به منظور کسب روائی و اعتبار پژوهش تلاش شده است از اسناد و مدارک دست اول استفاده شده و با مراجعه به کتابخانه‌های معتبر، از کتاب‌های مبتنی بر پژوهش و صاحب‌اعتبار، اطلاعات لازم گردآوری گردیده است. به منظور تکمیل اطلاعات پس از گردآوری و دسته‌بندی آن‌ها؛ اطلاعات اولیه در نشست تخصصی با نظریه افراد آشنا به ظرفیت‌های اقتصادی موجود در منطقه مورد نظر تکمیل گردید. جامعه آماری و به تبع آن جامعه نمونه این پژوهش از میان فرماندهان و افسران آشنا به امور اقتصادی و ظرفیت‌های اقتصادی موجود در پایگاه دریایی شهدای تکاور خرمشهر انتخاب گردیده و پرسش‌نامه‌های مربوط را تکمیل نموده‌اند. در این تحقیق برای محاسبه میزان پایایی پرسشنامه از آلفای کرونباخ و از طریق نرم‌افزار SPSS به میزان ۰,۹۶ محاسبه شده است.

تجزیه و تحلیل داده‌ها

در این تحقیق از دو روش تحلیل کیفی و کمی جهت تجزیه و تحلیل اطلاعات و داده‌های گردآوری شده از ادبیات نظری، مصاحبه با خبرگان و پرسشنامه به شرح زیر استفاده شده است:

الف- بخش اول تجزیه و تحلیل کیفی: در این بخش چگونگی به‌کارگیری متغیرهای مطرح با بهره‌گیری از تجزیه و تحلیل اطلاعات به صورت کیفی با توجه به اهداف اجرایی و برحسب نظرات صاحب‌نظران، منابع و مدارک آورده شده در ادبیات تحقیق انجام می‌گیرد.

ب- بخش دوم تجزیه و تحلیل کمی: در این بخش تلاش گردیده تا میزان به‌کارگیری متغیرهای مطرح با استفاده از اطلاعات جمع‌آوری شده از پرسش‌نامه بر اساس جداول و نمودارهای ترسیم شده در راستای سؤالات مرتبط با شناسایی جامعه نمونه و متغیرهای مستقل مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرند.

تحلیل اطلاعات گردآوری شده

نتایج تحلیل کیفی

نیروهای انسانی متخصص در حقیقت ستاره‌های پر فروغ و استعداد‌های هر کشورند. در محیط کار پویای فعلی، برای ایجاد و حفظ توان رقابتی، هر شرکت یا سازمان باید بتواند نیروهای

متخصص را جذب و به مدیریت توانایی‌های ایشان بپردازد. استفاده از نیروهای متخصص امری مهم جهت رسیدن به اهدافی مانند رقابت در عرصه‌های جهانی، صرفه اقتصادی طرح‌ها، استفاده حداکثر از منابع ملی، ارزآوری بیشتر و ... می‌باشد. (صانعی آرانی، محسن: ۱۳۸۹)

قبل از شروع فعالیت در زمینه‌ی پرورش ماهی باید ابتدا امکانات و توانمندی‌های بالقوه و بالفعل منطقه را مورد بررسی قرار داد. چنانچه محل پیش‌بینی‌شده برای فعالیت مورد نظر مناسب بود، آنگاه نسبت به شروع پرورش اقدام نمود. (خالقی و ربطی، ۱:۱۳۹۸)

با توجه به نوع فعالیت، طراحی استخرها انجام می‌گیرد و تأسیسات و تجهیزات مورد نیاز بر اساس میزان تراکم ماهی و وضعیت کمی و کیفی آب طراحی و نصب می‌گردند. نظر به استفاده مجدد از آب بازیافتی، تجهیزات فیلتراسیون فیزیکی از جمله فیلترهای شنی، تجهیزات هوادهی و یا اکسیژن‌رسانی با محاسبه میزان تراکم ماهی قابل پیش‌بینی است. قابل ذکر است به نسبت کاهش میزان آب منبع و افزایش تراکم ماهی تدابیر مناسبی برای افزایش کیفیت آب باید به کار گرفته شود. (خالقی و ربطی، ۲۸:۱۳۹۸)

با توجه به نظر خبرگان در خصوص چگونگی به‌کارگیری نیروی انسانی جهت بهره‌برداری از ظرفیت‌های اقتصادی نیروی دریایی به منظور احداث حوضچه‌های پرورش آبزیان، موارد ذکر شده در جدول شماره (۲) احصا گردیده است:

جدول (۲) نمونه نتایج تحلیل کیفی نظرات خبرگان در مورد متغیر تحقیق

متغیر	نتیجه پردازش عوامل تبیین کننده متغیر تابع
آب حوضچه‌های پرورش آبزیان	۱- استفاده از کارکنان پایور و وظیفه (ترجیحاً بومی) علاقه‌مند و دارای مهارت و تجربه در زمینه‌ی پرورش آبزیان.
	۲- استفاده از کارکنان بازنشسته علاقه‌مند و دارای تخصص و تجربه در زمین‌های پرورش آبزیان.
	۳- استفاده از کارکنان وظیفه‌ی دانشگاهی دارای تخصص در زمینه‌ی پرورش آبزیان.
	۴- استفاده از کارکنان پایور، وظیفه و همچنین کارکنان بازنشسته‌ی بومی علاقه‌مند و دارای مهارت و تجربه در زمینه‌ی پرورش آبزیان.
	۵- استفاده از دانش و تخصص کارشناسان و متخصصان شاغل در بخش‌های خصوصی مرتبط، شیلات و جهاد کشاورزی در حوزه‌ی پرورش آبزیان.
	۶- استفاده از توان نیروی انسانی پیمانکاران و برون‌سپاری نیازمندی نیروی انسانی.

یافته‌های بررسی کیفی از اسناد و مدارک موجود و مصاحبه با خبرگان نشان داده که از جمله مهم‌ترین عوامل قابل استفاده و بهره‌برداری جهت احداث حوضچه‌های پرورش آبزیان به منظور

ارتقای توان اقتصادی نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران، تأمین نیروی انسانی، تأسیسات و تجهیزات و منابع مالی و اعتبارات بوده که پس از بررسی کلی و جمع‌بندی نهایی، منابع تأمین این عوامل به شرح جدول ۳ استخراج گردید.

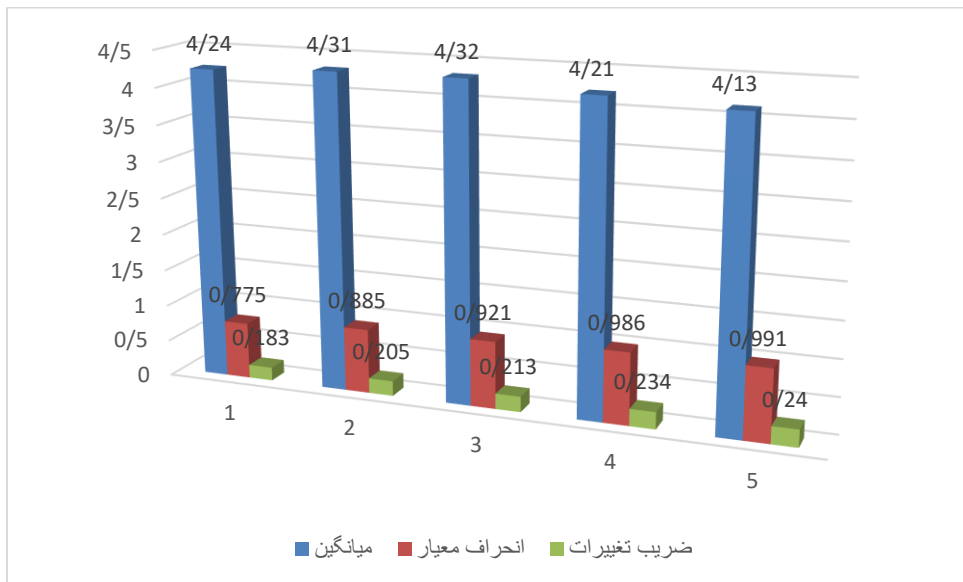
نتایج تحلیل کمی

برای سنجش متغیرهای کیفی و تبدیل آنها به کمیت مورد مقایسه، پرسشنامه مرتبط با موضوع پژوهش تدوین و پس از تجزیه و تحلیل توصیفی به منظور تعیین اولویت‌بندی شاخص‌های هر مولفه، از آزمون فریدمن استفاده شد که نتایج آن به شرح جدول زیر می‌باشد.

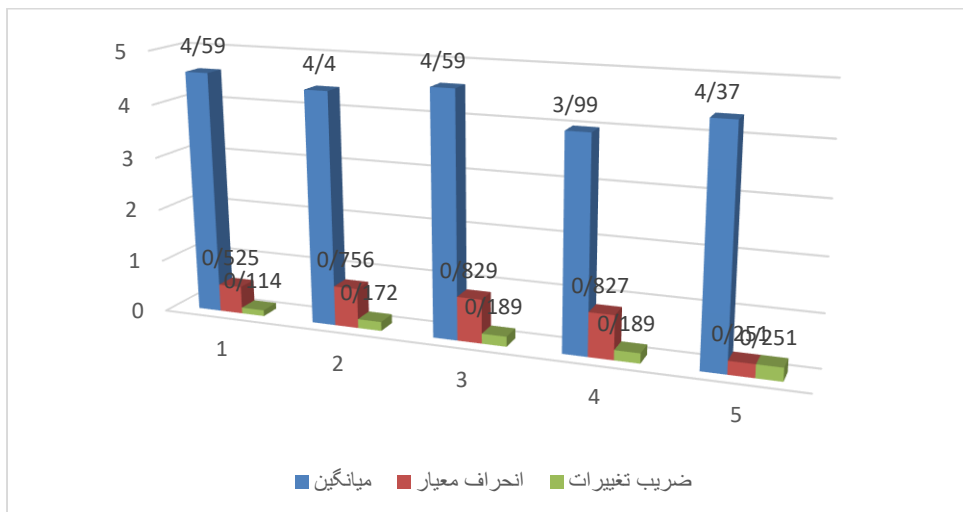
جدول (۳) نتایج تحلیل کمی مولفه‌های پژوهش

متغیر	اولویت بندی	شاخص‌ها	میانگین	انحراف معیار	ضریب تغییرات	شماره
احداث حوضچه پرورش آبزیان - نیروی انسانی	۱	استفاده از کارکنان بازنشسته با مهارت مرتبط (شیلات)	۴,۲۴	۰,۷۷۵	۰,۱۸۳	۴
	۲	استفاده از کارکنان وظیفه با مهارت مرتبط (شیلات)	۴,۳۱	۰,۸۸۵	۰,۲۰۵	۱
	۳	استفاده از کارکنان پایور با مهارت مرتبط (شیلات)	۴,۳۲	۰,۹۲۱	۰,۲۱۳	۳
	۴	استفاده از توان فرزندان کارکنان با مهارت مرتبط (شیلات)	۴,۲۱	۰,۹۸۶	۰,۲۳۴	۵
	۵	استفاده از نیروهای کار قراردادی با مهارت مرتبط (شیلات)	۴,۱۳	۰,۹۹۱	۰,۲۴۰	۲
احداث حوضچه پرورش آبزیان - تجهیزات و تأسیسات	۱	خرید و استفاده از تجهیزات به‌روز و نوین	۴,۵۹	۰,۵۲۵	۰,۱۱۴	۸
	۲	به‌کارگیری و استفاده از تجهیزات و ماشین‌آلات به صورت اجاره‌ای	۴,۴۰	۰,۷۵۶	۰,۱۷۲	۷
	۳	به‌کارگیری و استفاده از تجهیزات و ماشین‌آلات مهندسی رزمی	۴,۵۹	۰,۸۲۹	۰,۱۸۹	۶
	۴	ساخت تأسیسات جدید	۳,۹۹	۰,۸۲۷	۰,۱۸۹	۱۰
	۵	استفاده از تأسیسات موجود در منطقه	۴,۳۷	۰,۲۵۱	۰,۲۵۱	۹
احداث حوضچه پرورش آبزیان - اعتبارات	۱	تأسیس و ایجاد شرکت تعاونی با عضویت کارکنان داوطلب جهت تأمین منابع مالی مورد نیاز	۴,۵۶	۰,۶۳۲	۰,۱۳۹	۱۳
	۲	استفاده از منابع مالی داخلی نیرو (عواید)	۴,۳۲	۰,۷۴۲	۰,۱۷۲	۱۱
	۳	اخذ تسهیلات از طریق دولت جهت تأمین منابع مالی مورد نیاز	۴,۳۸	۰,۷۹۲	۰,۱۸۱	۱۵
	۴	مشارکت با بخش خصوصی جهت تأمین منابع مالی مورد نیاز	۳,۸۸	۱,۰۸۶	۰,۲۸۰	۱۴

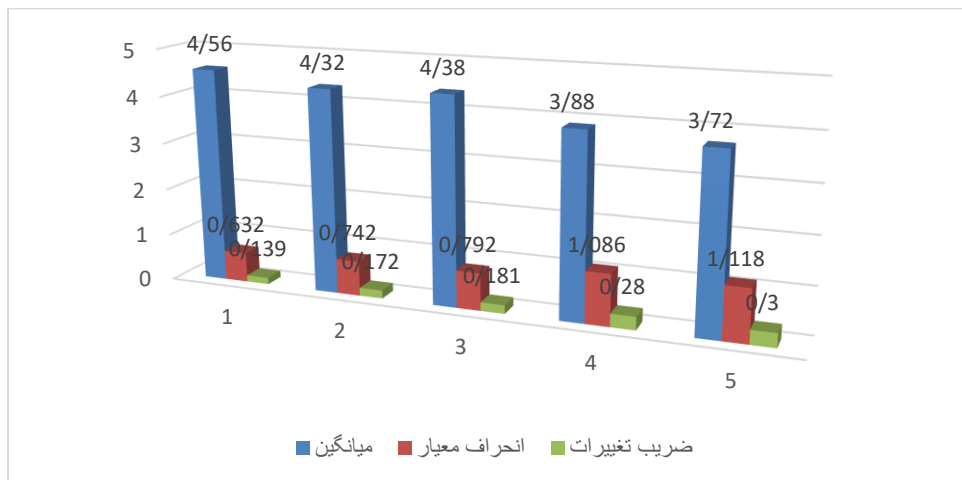
متغیر	اولویت بندی	شاخص‌ها	میانگین	انحراف معیار	ضریب تغییرات	شماره
	۵	استفاده از اعتبارات بودجه‌ای	۳,۷۲	۱,۱۱۸	۰,۳۰۰	۱۲

نمودار (۱) احداث حوضچه پرورش آبزیان (نیروی انسانی)

نمودار (۲) احداث حوضچه پرورش آبزیان (تجهیزات و تأسیسات)

نمودار (۳) احداث حوضچه پرورش آبزیان (اعتبارات)

تفسیر و تحلیل کلی شاخص‌ها

نتایج جدول فوق گویای این است که در مقایسه و اولویت‌بندی نحوه بهره‌برداری از ظرفیت‌های اقتصادی نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران با احداث حوضچه‌های پرورش آبزیان دریایی در پایگاه دریایی شهدای تکاور خرمشهر، اولویت اول هر شاخص برای سه مؤلفه‌ی نیروی انسانی، تأسیسات و تجهیزات و اعتبارات (بر اساس مقدار ضریب تغییرات) از دیدگاه گروه نمونه به شرح زیر می‌باشند:

مؤلفه‌ی نیروی انسانی:

➤ استفاده از کارکنان بازنشسته با مهارت مرتبط (شیلات) به عنوان اولویت یکم.

مؤلفه‌ی تأسیسات و تجهیزات:

➤ خرید و استفاده از تجهیزات به‌روز و نوین به عنوان اولویت یکم.

مؤلفه‌ی اعتبارات:

➤ تأسیس و ایجاد شرکت تعاونی با عضویت کارکنان داوطلب جهت تأمین منابع مالی

مورد نیاز به عنوان اولویت یکم.

نتیجه‌گیری و پیشنهادها

نتیجه‌گیری

هدف کلی این تحقیق بررسی نحوه‌ی استفاده از ظرفیت‌های اقتصادی نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران با احداث حوضچه‌های پرورش آبزیان می‌باشد که پایگاه دریایی شهدای تکاور خرمشهر به عنوان مطالعه موردی، مورد بررسی قرار گرفت. در این مطالعه از روش توصیفی با رویکرد آمیخته و از اسناد و مدارک علمی، مصاحبه و پرسشنامه جهت گردآوری اطلاعات و داده‌ها از جامعه مورد بررسی با حجم ۶۸ نفر استفاده شد.

نتایج به دست آمده از تحلیل انجام شده با ابزارهای مختلف نشان داده که نیروی انسانی مورد نیاز جهت احداث حوضچه‌های پرورش آبزیان در اراضی پایگاه دریایی شهدای تکاور خرمشهر، می‌تواند از طریق استفاده از کارکنان وظیفه، قراردادی، پایور، بازنشسته و به‌کارگیری فرزندان کارکنان که دارای تخصص و مهارت در حوزه شیلات و آبی‌پروری می‌باشند، تأمین گردد اما تحلیل کمی منابع فوق در تعیین اولویت‌بندی از دیدگاه گروه نمونه نشان داده که اولویت یکم این منابع استفاده از کارکنان بازنشسته با مهارت و تخصص مرتبط (شیلات) با ضریب تغییرات ۰,۱۸۳ (زیاد و خیلی زیاد)، میانگین ۴/۲۴ می‌باشد.

نتایج به دست آمده از تحلیل انجام شده با ابزارهای مختلف نشان داده که تجهیزات و تأسیسات مورد نیاز می‌تواند از طریق به‌کارگیری و استفاده از تجهیزات و ماشین‌آلات مهندسی رزمی، به‌کارگیری و استفاده از تجهیزات و ماشین‌آلات به‌صورت اجاره‌ای، خرید و استفاده از تجهیزات به‌روز و نوین، استفاده از تأسیسات موجود در منطقه و یا ساخت تأسیسات جدید، تأمین گردد، اما تحلیل کمی منابع فوق در اولویت‌بندی از دیدگاه گروه نمونه نشان داده که اولویت یکم این منابع، خرید و استفاده از تجهیزات به‌روز و نوین با ضریب تغییرات ۰,۱۱۴ (زیاد و خیلی زیاد)، میانگین ۴/۵۹ می‌باشد.

بر اساس نتایج حاصله از تحلیل انجام شده، اعتبارات مورد نیاز جهت احداث حوضچه‌های پرورش آبزیان، می‌تواند از طریق استفاده از منابع مالی داخلی نیرو (عواید)، استفاده از اعتبارات بودجه‌ای، تأسیس و ایجاد شرکت تعاونی با عضویت کارکنان داوطلب جهت تأمین منابع مالی مورد نیاز، مشارکت با بخش خصوصی جهت تأمین منابع مالی مورد نیاز و اخذ تسهیلات از طریق دولت تأمین گردد. اما تحلیل کمی منابع فوق در اولویت‌بندی از دیدگاه گروه نمونه نشان داده که اولویت یکم این منابع، تأسیس و ایجاد شرکت تعاونی با عضویت کارکنان داوطلب جهت تأمین منابع مالی مورد نیاز با ضریب تغییرات ۰,۱۳۹ (زیاد و خیلی زیاد)، میانگین ۴/۵۶ می‌باشد.

پیشنهادهای اجرایی:

با توجه به اینکه هدف اصلی این تحقیق، تبیین چگونگی بهره‌برداری از ظرفیت‌های اقتصادی نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران با تأکید بر اقتصاد دریاپایه و با مطالعه‌ی موردی در پایگاه دریایی شهدای تکاور خرمشهر می‌باشد، لذا پیشنهادهای اجرایی بر اساس نتایج به دست آمده و متغیرهای تحقیق به شرح زیر تدوین و ارائه می‌گردد:

۱- معاونت نیروی انسانی نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران:

➤ با همکاری سرویس‌های حمل‌ونقل نداجا نسبت به ترسیم شمای سازمانی و برآورد نیروی انسانی مورد نیاز (اعم از نیروی انسانی روزمزد، فصلی و ثابت) جهت احداث، راهبری و مدیریت حوضچه‌های پرورش آبزیان و همچنین کارخانه فرآوری محصولات دریایی اقدام نماید.

➤ نسبت به کسب مجوز و ایجاد سازوکار قانونی در خصوص به‌کارگیری تعدادی از کارکنان پایور و وظیفه که علاقه‌مند و آشنا به حوزه‌های مختلف در فعالیت‌های مورد بحث می‌باشند، اقدام نماید.

➤ نسبت به تأمین نیروی انسانی مورد نیاز که امکان تأمین آن‌ها از بدنه نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران امکان‌پذیر نمی‌باشد، (با اولویت جذب فرزندان تحصیل کرده و متخصص کارکنان در حوزه شیلات و مرتبط با آن، نیروهای وظیفه ترخیصی مشغول در همان فعالیت، اقدام نماید.

۲- معاونت آماد و پشتیبانی نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران:

➤ سرویس‌های حمل‌ونقل نداجا به‌عنوان یگان غیرسازمانی که جهت انجام امور غیرانتفاعی در نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی پیش‌بینی و مشغول به انجام فعالیت‌های اقتصادی گردیده است، قبل از هر اقدامی نسبت به تهیه طرح توجیهی و اخذ مجوزهای لازم از مبادی ذیربط جهت احداث حوضچه‌های پرورش آبزیان در اراضی بلااستفاده پایگاه دریایی شهدای تکاور خرمشهر اقدام نماید.

➤ با توجه به اینکه فعالیت‌های اقتصادی موصوف در منطقه مرزی (شهرستان آبادان در استان خوزستان) و کمتر توسعه‌یافته و با اشتغال پایین نسبت به جمعیت، پیش‌بینی گردیده است لذا سرویس‌های حمل‌ونقل نداجا بایستی با استفاده از اخذ تسهیلات دولتی کم‌بهره که با تدابیر فرماندهی معظم کل قوا (مدظله) جهت توسعه و ایجاد اشتغال در مناطق کمتر توسعه‌یافته و مرزی از طریق دولت پرداخت می‌گردد، بخش اعظمی از هزینه‌های مربوطه را تأمین نماید.

➤ تجهیزات مورد نیاز حوضچه‌های پرورش آبزیان دریایی از طریق سرویس‌های حمل‌ونقل و با اولویت خرید از صنایع داخلی تهیه و هم‌زمان برای کارکنان و نیروی انسانی بهره‌بردار، آموزش‌های لازم جهت راهبری و همچنین تعمیرات اساسی و نیمه اساسی این تجهیزات پیش‌بینی و آغاز گردد.

➤ سرویس‌های حمل‌ونقل نداجا با استفاده از منابع مالی موجود و در اختیار نسبت به کسری هزینه‌های احداث و راهبری فعالیت‌های مورد نظر اقدام و در صورت نیاز و پس از کسب مجوزهای لازم نسبت به واگذاری سهام به کارکنان منابع مالی مورد نیاز را تأمین نماید.

۳- معاونت طرح و برنامه و بودجه نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران:

➤ معاونت طرح و برنامه و بودجه نداجا برای احداث و راه‌اندازی اولیه و از محل عواید نیروی منابع مالی مورد نیاز سرویس‌های حمل‌ونقل را تأمین و پس از به نتیجه رسیدن فعالیت اقتصادی و سوددهی آن، در خصوص بازپس‌گیری این وجوه اقدام نماید.

۴- معاونت مهندسی دفاعی و پدافند غیرعامل نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران:

➤ معاونت مهندسی دفاعی و پدافند غیرعامل نداجا نسبت به نقشه‌برداری اراضی و جانمایی جهت احداث اماکن مورد نیاز اعم از سایت اداری، انبار، حوضچه‌های خاکی پرورش آبزیان، کارخانه فرآوری، سردخانه‌ها، تصفیه‌خانه، نگهبانی، خوابگاه و ... با استفاده از اطلاعات مشاورین خبره اقدام و با استفاده از تجهیزات و ماشین‌آلات مهندسی رزمی نسبت به تسطیح و آماده‌سازی اراضی اقدام نماید.

➤ در راستای کاهش هزینه‌های مربوط به ساخت ابنیه و ساختمان‌های جدید، با همکاری و تعامل معاونت‌های آماد و پشتیبانی نداجا، اداره بهداشت، امداد و درمان نداجا، اماکن و تأسیسات عملیاتی مازاد بر نیاز پایگاه دریایی شهدای تکاور خرمشهر شامل سردخانه‌ها و همچنین سوله‌های قابل‌استفاده شناسایی و مورد استفاده قرار گیرند.

قدردانی

از خبرگان توانمندی که در طول پژوهش، دانش خویش را سخاوتمندانه در اختیار محققان این پژوهش قرار دادند و استواری پژوهش حاضر بر مشارکت و دانش این بزرگواران قرار گرفته است بسیار سپاسگزاریم.

منابع

- اعظمی، هادی. و موسوی زارع، جواد. (۱۳۹۵). بررسی و تبیین اهمیت دریا از منظر موقعیت ژئوپلیتیکی ایران، پژوهش ملل، ۱ (۷)، ۱۹-۳۴.
- امین اوجی فرد، عالی حسینی، مهرداد محمدی دوست، عماد سعدونی. (۱۳۹۳)، مجله بوم‌شناسی آبریزان، (۴) ۱۳۹۳: ۴۱-۵۰.
- آجا. (۱۳۹۵). آیین‌نامه نگارش‌های ارتشی، چاپخانه آجا.
- جلیلی، سعید، درخشان، مسعود و غضنفری مهدی. (۱۳۹۱). اقتصاد مقاومتی در کلام رهبر و دیدگاه صاحب‌نظران، هسته توانمندسازی حرکت‌های جهادی، معاونت سازندگی و کارآمد سازی سازمان بسیج دانشجویی، ۲۴-۱.
- حق‌پناه، عبدالله، قره‌وی، بهروز و ایری یوسف. (۱۳۹۶). بهره‌برداری و پرورش آبریزان، ۶ (۳).
- خالقی میران، سید ناصر، ربطی، محمد. (۱۳۹۸). راه‌اندازی محل پرورش آبریزان، سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، تهران.
- دادگر، شهرام، صالحی، حسن، حاجی میررحیمی، سید داود. و تیموری، مهرداد. (۱۳۹۳). سنجش سرانه مصرف آبریزان و ارزیابی موانع و راه‌کارهای توسعه مصرف در استان مرکزی، مجله علمی شیلات ایران، ۲۳ (۴)، ۲۸-۱۷.
- دستورالعمل اجرایی پرورش ماهیان دریایی در استخرهای خاکی جنوب کشور سازمان شیلات ایران. (۱۳۹۷). معاونت توسعه آبریز پروری، کد سند: ۰۲/۰۲۷/م ت.
- دیدار رهبر معظم انقلاب اسلامی عصر چهارشنبه اول فروردین در اجتماع عظیم زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی در رواق امام خمینی و صحن‌های اطراف حرم، (۱۳۹۷/۱/۱).
- سازمان شیلات ایران. (۱۳۹۶). سالنامه آماری سازمان شیلات ایران. انتشارات سازمان شیلات.
- سند چشم‌انداز بیست‌ساله (افق ۱۴۰۴) جمهوری اسلامی ایران.
- شبیانی‌راد احمد. (۱۳۹۶). چگونگی افزایش توان اقتصادی نداجا با بهره‌برداری از ظرفیت‌های اقتصادی پایگاه دریایی سیرجان، پایان‌نامه کارشناسی ارشد مدیریت دفاعی، دانشگاه فرماندهی و ستاد ارتش.
- طبیبی، س.ک. (۱۳۹۱). اقتصاد مقاومتی مفهوم‌سازی و مصداق‌ها. نشریه اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی، ۱۲۴-۱.
- فرهاد، فرهادی، موسوی، سید مسعود و همکاران. (۱۳۹۶). مطالعات اقتصاد، مدیریت مالی و حسابداری، ۳ (۱).
- معین م. (۱۳۸۶). فرهنگ لغت فارسی، انتشارات زرین.
- میلادی‌فر، مریم. (۱۳۹۴). نقش سرمایه انسانی (نیروی کار ماهر و متخصص) در تولید صنایع ایران با تاکید بر صنایع بزرگ، دو فصلنامه مطالعات تجربی ایران، شماره ۱، ۱۴۸.